

Diferents visions de la Cimera per al Desenvolupament

View metadata, citation and similar papers at core.ac.uk

brought to you by CORE

provided by Revistes Catalanes amb Accés Obert

Wasant Techawongtham, Rita Misbaan, Nabid Pilvar, Chaacha Mwita, Geoffrey Lean, Tajudeen Abdulraheem

2002 Premis de comunicació Reuters-UICN -- El millor article sobre la Cimera

Atesos el poder i la influència que exerceixen els mitjans de comunicació en la manera de pensar i d'actuar de la societat i dels polítics —tant si viuen en un poblet al sud de França, a la superpoblada metròpoli de Hong Kong, o a una hisenda a Mèxic— els encarregats de recollir la informació relacionada amb la Cimera Mundial sobre Desenvolupament Sostenible van assumir la responsabilitat extraordinària de preservar la qualitat de la informació que van difondre.

La Fundació Reuters i la UICN van decidir guardonar els exemples més destacats de periodisme mediambiental que aprofitessin l'ocasió per fomentar la sensibilització de la societat sobre els aspectes que demanen una solució més urgent i que es van tractar a la Cimera.

Els premis Reuters-UICN, creats el 1998, tenen com a objectiu incrementar la sensibilització mundial sobre qüestions de medi ambient i de desenvolupament sostenible, fomentant alhora un periodisme ambiental de qualitat a tot el món. El concurs de periodisme ambiental mundial d'enguany es va titular "El millor article de la Cimera" i el seu eix temàtic és la Cimera de Johannesburg.

A la convocatòria d'aquest any van presentar-se més de 150 publicacions de països tan diversos com el Brasil, els Estats Units, la Xina, Rússia i el Kazakhstan, Jamaica, Algèria, Moçambic, Panamà i Hongria. L'autor de «El millor article sobre la Cimera», seleccionat entre sis guanyadors regionals, rebrà un premi en metàl·lic de 5.000 USD

durant la Cerimònia dels Premis Mundials que se celebrarà a Washington, DC, el 3 de desembre de 2002.

En aquest número de *Medi Ambient. Tecnologia i cultura*, Reuters i la UICN voldrien compartir alguns exemples d'inspiració periodística que inciten a la reflexió, versen sobre la Cimera i participen en el concurs d'enguany. Encara que només fos per això, la Cimera de Johannesburg es mereix ser lloada per l'excel·lent tasca de periodistes de tot el món que contribueixen a promoure la sensibilització mundial sobre els temes més importants i demostren la seva empenya, la seva creativitat i el seu talent.

Achim Steiner

Director General de la UICN – La Unió Mundial per a la Conservació

Nota: la UICN i Reuters no es poden fer responsables del contingut de cap article. La selecció dels articles que es publiquen a *Medi Ambient. Tecnologia i cultura* no va influenciar de cap manera la decisió del jurat.

Relació d'articles:

Al principi va ser la cimera. Wasant Techawongtham.

Subdirector de redacció a la secció de medi ambient i afers urbans del Bangkok Post

La Cimera de Johannesburg. Èxit o fracàs?

Rita Misbaan,
Periodista, Llatinoamèrica

Cimera de la Terra: no hi ha panacea.

Nabid Pilvar
Teheran Times, Iran

Desperta Àfrica! Només tu pots construir aquest continent.

Chaacha Mwita
Periodista, Kenya

Van venir. Van parlar. Es van desentendre. I van marxar.

Geoffrey Lean
Periodista. The Independent, Regne Unit

Allò que hauria de saber-se a la Cimera Mundial de Johannesburg.

Tajudeen Abdulraheem
Justice Africa

Quan l'elit empresarial parla de desenvolupament sostenible, el que en realitat vol expressar és un desenvolupament sense interrupció ni entrebancs.

Al principi va ser la Cimera.

Wasant Techawongtham

Sotsdirector de la secció de Medi ambient i Afers urbans del Bangkok Post

La tan esperada Cimera de la Terra va concloure a Johannesburg, deixant una sensació de decepció i un mal sabor de boca entre gran part dels participants.

La Cimera, de deu dies de durada, va destacar per l'abundància de retòrica i la manca de compromís. Els líders polítics d'arreu del món van pronunciar els seus discursos altisonants i els directius de les multinacionals van fer gala d'un seguit de bones intencions per ajudar a millorar el medi ambient global.

Però al cap i a la fi, l'únic que s'ha aportat al món és un totxo de declaracions polítiques que, amb tota probabilitat, no quedaran en res més que en «paraules per escrit que mai no arribaran a ser traduïdes en cap acció concreta i significativa». Exactament el mateix que va passar amb l'Agenda 21, el producte de la primera Cimera de la Terra, celebrada ara fa deu anys a Rio de Janeiro. Els activistes verds estaven especialment indignats. Segons la seva opinió, les grans empreses es van apoderar de la Cimera, gràcies al suport dels països rics.

Tal com va declarar el president de Friends of the Earth, Ricardo Navarro: «Ens sentim traïts. Els líders mundials han actuat com a mers executius d'empreses». El World Wildlife Fund o Fons Mundial per a la Protecció de la Natura va batejar la Cimera amb el sobrenom de «Cimera Mundial de Tractes Vergonyosos» (World Summit of Shameful Deals, per les seves sigles en anglès WSSD).

Tenen tot el dret a sentir-se frustrats i enutjats. Han estat esperant amb candeletes durant deu anys la celebració d'aquesta conferència i, com és natural, suposaven que es reprendria en el mateix punt en el qual es va deixar pendent a Rio.

L'Agenda 21, l'avantprojecte del desenvolupament sostenible gestat a Rio, va ser tot un fracàs, no pas per falta de nobles objectius, sinó d'accions concretes per part de gairebé tots els països. Es preveia que la Cimera de Johannesburg seria capaç de cagpirar aquesta greu mancança, amb l'assoliment d'uns acords més efectius i la fixació d'uns terminis per a la seva execució. Res d'això no ha passat.

L'únic bri d'esperança que ha aportat la Cimera de Johannesburg ha estat l'anunci de la propera ratificació del Protocol de Kyoto sobre el canvi climàtic fet públic per Rússia i Canadà. Si això es produeix, el protocol assolirà el seu objectiu de ratificació per un mínim de 55 països responsables d'almenys el 55 % de les emissions de carboni dels països industrialitzats, necessari perquè entri en vigor.

Això és tot un triomf per als partidaris de Kyoto, preocupats pel que els oferiria el destí, després que els Estats Units, amb un 5 % de la població mundial i responsables del 36 % de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle, es retiressin del pacte.

Els anuncis fets públics per Rússia i Canadà van ser posteriors a les inundacions devastadores que van assotar Europa i altres indrets del món, arran de les quals es va instar l'adopció d'accions concretes davant la necessitat de trobar solucions per fer front a l'escalfament global.

El Secretari General de les Nacions Unides, Kofi Annan, va implorar el món: «no cal esperar miracles en conferències d'aquesta mena», i va afirmar que l'única manera de fer avenços és a través de «les associacions entre els governs, les ONG i les empreses».

L'associació tripartida en la qual Annan disposa les seves esperances ha estat motiu de discussió durant anys. Sembla que aquest aranjament, és a dir, que els tres sectors treballin plegats envers el desenvolupament sostenible, és l'ideal.

El problema és que els seus objectius són força incompatibles. Quan l'elit empresarial parla de desenvolupament sostenible, el que en realitat vol expressar és un

desenvolupament sense interrupció ni entrebancs. Podrien estar disposats, fins i tot, a pagar una mica més per assolir una tecnologia «més neta» o en pro de determinades causes socials. Però demanem-los que produeixin menys i que obtinguin menys beneficis en favor de la protecció del medi ambient, i la resposta, indiscutiblement, serà negativa.

Pel que fa als polítics, molts donarien prioritat al desenvolupament econòmic per damunt de la protecció ambiental, simplement pel fet que aquest primer els reporta vots populars i suport financer per part del món empresarial.

Van caler les inundacions sense precedents que van assotar Europa per convèncer els russos i els canadencs de la necessitat de pujar al tren del Protocol de Kyoto. Faran falta unes catàstrofes similars o pitjors per convèncer els polítics que cal parar més atenció al medi ambient, en comptes d'adoptar una actitud de total normalitat, com si res no hagués passat.

Segons declaracions d'Annan: «Johannesburg no és la fi de tot, sinó un principi». La qüestió és esbrinar si serà el principi de la fi. ●

Les societats del planeta esperaven que amb una vareta màgica se'ls resolguessin els problemes ancestrals que nosaltres mateixos hem arrossegat a través d'un desenvolupament en benefici de la minoria

La Cimera de Johannesburg. Èxit o fracàs?

Rita Misbaan

Periodista, Llatinoamèrica

Trenta anys després de la Conferència d'Estocolm i deu anys després de la Cimera de la Terra a Rio de Janeiro, es va celebrar la **Cimera Mundial sobre Desenvolupament Sostenible** a Johannesburg (Sud-àfrica), del 26 d'agost al 4 de setembre del 2002, que va generar grans expectatives a escala mundial.

Els acords que van sorgir de la cimera van ser la Declaració Política i un Pla d'Acció, resultats que destaquen el compromís de reduir el nombre de persones al món que no tenen accés a l'aigua potable i el sanejament de les aigües residuals, la defensa de la biodiversitat i els recursos pesquers. Tanmateix, no es va assolir un compromís amb fites per potenciar les energies renovables.

En la Declaració Política els països assumeixen «una responsabilitat col·lectiva per fer avançar i reforçar la interdependència i el suport mutu entre els pilars del desenvolupament sostenible —desenvolupament econòmic, desenvolupament social i protecció del medi ambient— a escala local, nacional, regional i global». També s'especifica el compromís per eradicar la pobresa i s'assenyala que la gran distància que divideix la humanitat entre rics i pobres i la distància creixent entre el món desenvolupat i el món en desenvolupament suposen una gran amenaça per a la prosperitat, la seguretat i l'estabilitat globals.

Però, tot plegat què li diu al ciutadà comú?

Les societats del planeta esperaven que amb una vareta màgica se'ls resolguessin els problemes ancestrals que nosaltres mateixos hem arrossegat a través d'un **desenvolupament** en benefici de la minoria. A ningú no li passa per alt que els índexs de pobresa

(el 40 % dels pobres de la població del món viu en països en desenvolupament, als quals correspon l'11 % del consum mundial) augmenten d'una manera accelerada mentre que un nombre cada dia més baix de rics controla el percentatge més alt de l'economia del món (el 15 % de la població mundial viu en països rics, a qui correspon el 56 % del consum).

Aquesta fórmula de **desenvolupament** s'ha demostrat que és ineficient i insostenible, i el planeta Terra en què vivim—que al seu torn s'ha comprovat que és l'únic planeta del sistema solar en què els humans podem sobreviure—no pot suportar gaire temps més aquesta fórmula que només garanteix que continuïn els processos de desigualtat social i una degradació ambiental creixent.

Aquest creixement tan dispar augmenta la bretxa entre rics i pobres (entre països i dins dels mateixos països) i, si a això li afegim l'accelerat creixement poblacional (avui en dia la població supera els 6.200 milions d'habitants i les previsions per al 2025 parlen de 8.000 milions), les conseqüències són que es multipliquen els problemes socials i s'exerceix una càrrega cada vegada més forta sobre els ja escassos recursos naturals.

Les queixes contínues dirigides a la política dels països del Nord cap al Sud per la manca de disponibilitat d'assumir la seva responsabilitat en la destrucció ambiental i en l'explotació dels pobles del Sud adquireixen més vigència quan als del Sud tampoc no ens agrada reconèixer la manca de voluntat per respectar la democràcia, els drets humans, la transparència i la governabilitat i frenar la destrucció dels nostres sistemes. Tanmateix, els del Sud continuem sol·licitant més recursos econòmics per a l'Ajut Oficial al Desenvolupament (AOD), que en els acords de la Cimera de la Terra va quedar establert en el 0,7 % del PIB dels països industrialitzats i que fins ara només cinc països han complert.

Aleshores, qui serà el veritable responsable?

Si escoltem les veus derrotistes dels comunicadors i els polítics sobre el **fracàs** de la cimera, jo em pregunto: és possible que el món esperés canviar en UNA SOLA cimera el que ha estat el procés ancestral de deteriorament social i ambiental? Potser amb una vareta màgica? Els cinc anells? O no és ben cert que la història de la humanitat i el seu **desenvolupament** és la que ens ensenya a través de l'experiència i la història el millor camí que es pot seguir? Etcètera.

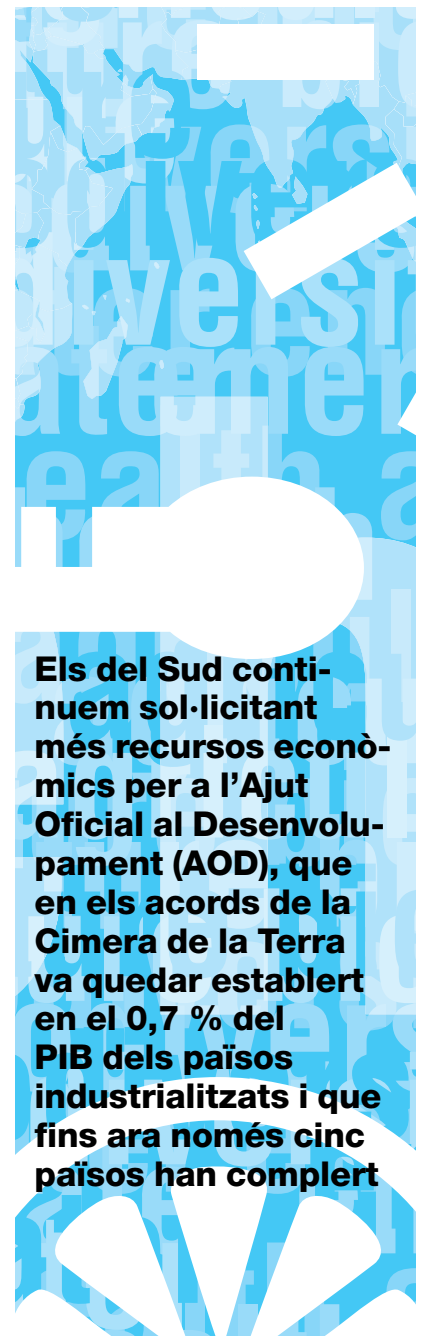
La intel·ligència humana és la que ens diferencia dels altres móns vivents i ens atorga la capacitat d'aprendre i millorar els processos. La cimera forma part d'aquest procés i depèn de tots i de cadascun de nosaltres que ens puguem apoderar d'aquests processos.

En una societat democràtica tots som responsables dels afers nacionals. Així mateix passa en el context del concert de nacions del planeta Terra: l'apropiació dels compromisos establerts a la cimera ens atorga un marc enfortit de la manera com podem fer millor les coses i com aquesta fórmula de **desenvolupament** pot millorar per al bé de tothom.

El preàmbul per a un veritable «DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE».

«UBUNTU»
que en l'idioma afrikaans vol dir:
«la responsabilitat és de tots»

Per la nostra supervivència!

Cimera de la Terra: no hi ha panacea.

Nabid Pilvar

Tebran Times (Iran)

Teheran, 8 de setembre, IRAN — Segons va afirmar Reza Niktalaie, membre de la Comissió Social de Majilis: «La discriminació és la causa principal de la pobresa al món, i la diferència en els nivells d'ús d'eines i equipament sofisticats ha donat lloc a l'ampliació de les diferències en la distribució de la renda.»

En una declaració en exclusiva que va fer al diari de llengua anglesa *Tebran Times* el passat diumenge, va declarar que «si s'analitzen amb deteniment els motius que s'amaguen al darrere d'una falta de compliment dels objectius de la primera Cimera de la Terra que es va celebrar a Rio ara fa deu anys, no hi ha cap dubte que es trobaran solucions més pràctiques.»

«En el decurs d'aquestes cimeres», va afegir, «es malbarata una quantitat d'energia considerable per fer concessions a l'opinió pública. Algunes potències mundials que volen eludir la responsabilitat dels seus deures humanitaris donen suport a aquestes cimeres i, a través de la propaganda, donen esperances als països en desenvolupament.»

Reza Niktalaie va prosseguir el seu discurs, fent palès que la propaganda no és proporcional a les mesures internacionals adoptades per a l'eradicació de la discriminació per reduir la pobresa i incrementar de la protecció del medi ambient. Per posar un exemple, la degradació ambiental s'intensificarà progressivament fins assolir nivells superiors.

Com a resposta a una pregunta formulada sobre les influències dels diferents països en els assumptes presentats a la Cimera de Johannesburg per a la seva oportuna ratificació, va observar que no és possible abordar aquests problemes mitjançant l'aplicació de mesures adoptades solament a escala nacional, ja que les fronteres natu-

ral, culturals, econòmiques i, fins i tot, de seguretat, s'esvairan gradualment.

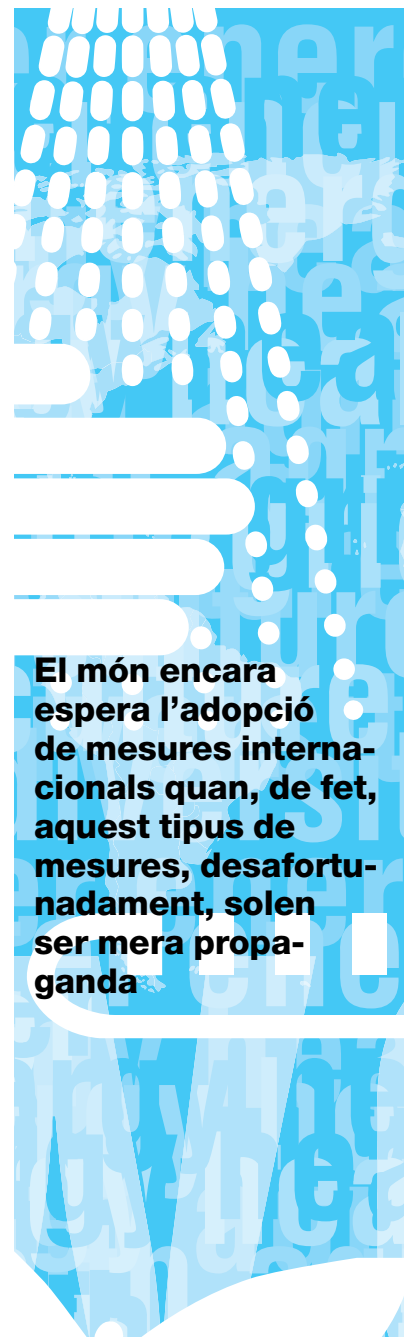
Així doncs, el món encara espera l'adopció de mesures internacionals quan, de fet, aquest tipus de mesures, desafortunadament, solen ser mera propaganda.

Segons l'opinió de l'entrevistat: «M'atreveria a dir que el nou ordre mundial, malgrat el que pugui semblar, ha contribuït a ampliar les diferències entre els països desenvolupats i els països en desenvolupament. El ritme de desenvolupament d'aquests últims, però, no té res a veure amb el dels primers.»

I va prosseguir la declaració amb la següent afirmació: «Fins ara, la independència i la llibertat globals, per exemple, no s'han materialitzat, i aquesta situació destructiva continuarà sent una realitat de la vida per a milions de persones que viuen en la més absoluta pobresa i precarietat a les nacions en desenvolupament.»

Així mateix, el *Tebran Times* va fer al·lusió a la Cimera de la Terra celebrada a Johannesburg (Sud-àfrica), tot afegint que aquesta va concloure el dimecres al vespre i que el propòsit dels països participants era través de la consulta i la coordinació consistia a posar els ciments necessaris per a un medi ambient millor i a fer més pròspera la vida dels éssers humans que habiten el planeta. A la columna Cara a Cara d'aquest mateix diari, es declarava el següent: «Els participants volien trobar solucions per a la lluita contra la pobresa, la desocupació, les malalties, l'escassetat d'aigua i els problemes ambientals.»

I va concloure: «També pretenien poder donar una solució a l'alt nivell d'endeutament dels països pobres enfront de les nacions més afavorides.» ●

Desperta Àfrica! Només tu pots construir aquest continent.

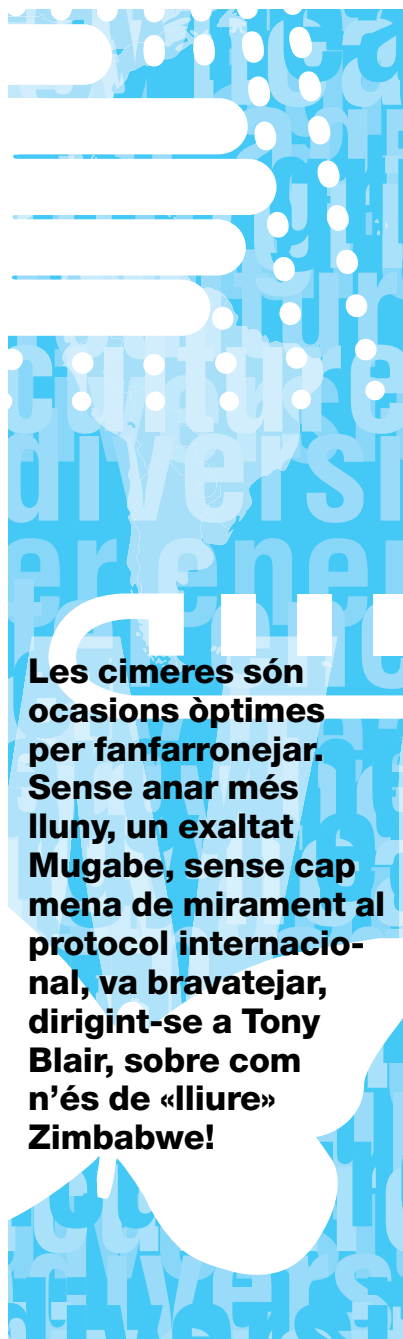
Cbaacha Mwita
Periodista, Kenya

«El món que hem creat és producte de la nostra manera de pensar. No podem canviar-lo sense canviar de mentalitat.»
—Albert Einstein (1879 – 1955).

Fa poc menys de quinze dies, Àfrica va esdevenir la seu mundial del desenvolupament sostenible. A la trobada —batejada amb el nom força atractiu de «Cimera de la Terra de les Nacions Unides»— que va tenir lloc a Johannesburg (Sud-Àfrica) va quedar palès que el desenvolupament sostenible, sobretot a l'Àfrica, no és una tasca gens fàcil.

Deu anys després que se celebrés una reunió similar a Rio de Janeiro (Brasil) no es va arribar a cap conclusió digna d'esment. Gairebé tots els objectius havien fracassat estrepitosament i no hi havia indicis que la situació hagués de canviar en un futur pròxim. Els índexs de pobresa havien augmentat, l'analfabetisme havia sofert mutacions, les desigualtats de gènere s'havien estès, l'aigua potable encara era un somni per a la majoria, el deute extern s'havia incrementat i continua sobrecarregant una rica, però paradoxalment extenuada Àfrica, la democràcia no és més que un miratge en molts països africans, fins i tot el nostre, i la llista no s'atura.

És remarcable que la solució de gran part d'aquests problemes es trobi en mans de la bona voluntat de les nacions desenvolupades. Per exemple, el problema del deute extern no pot solucionar-se de la nit al dia, a menys que els països amb els quals estem endeutats decideixin cancel·lar els deutes. En l'Informe de Desenvolupament Mundial de l'any passat, les Nacions Unides acusen legítimament el món desenvolupat de trencar unes promeses que, si s'haguessin complert, haurien beneficiat —encara que en poca mesura— el món en desenvolupament.

A través de les crítiques rebudes al si de l'Organització Mundial del Comerç, el món desenvolupat advoca a favor de l'argument segons el qual liberalitzar i globalitzar vol dir fer servir la força d'un país per guanyar a començant per protegir els seus mercats de les importacions dels països pobres i, alhora, col·lapsar els mercats d'aquests últims amb els seus propis béns, considerats superiors i més barats. Podria semblar com si el fet de ser desenvolupat equivalgués a ser superior i mantenir-se a dalt de tot per tots els mitjans possibles. Aquest és el motiu pel qual als anomenats centres d'exposicions que hi ha al voltant de Kenya, per posar un exemple, no hi trobareu exposat ni un sol bé autòcton. No produïm absolutament res per al món i, tot i així, esperem desenvolupar-nos d'una manera sostenible. A Suïssa, per exemple, els flequers s'han negat a utilitzar mantega més barata procedent d'altres països per coure el pa. Fins i tot si la mantega local encareix el preu, els forners locals fan servir mantega local per protegir la pagesia local. Per què a Kenya no es pot portar roba i calçat autòctons? Què més ens dóna el que pugueu pensar: si podem permetre'ns fabricar-ho, també podem permetre'ns portar-ho.

En aquest punt, hem de subratllar que les cimeres són ocasions òptimes per fanfarronejar. Sense anar més lluny, un exaltat Mugabe, sense cap mena de mirament al protocol internacional, va bravatejar, dirigint-se a Tony Blair, sobre com n'és de «lliure» Zimbabwe! Mugabe, tota una calamitat a l'hora d'aportar quelcom positiu a Zimbabwe al llarg dels seus vint anys i escaig de govern d'aquesta rica extensió de l'Àfrica fèrtil, no fa més que el fatxada sobre... qui sap què! I els africans d'arreu del món encara l'esperonaven!

Desenvolupament no és paraules, sinó fets. Abans que Mugabe trenqués les seves relacions amb Occident, després que li neguessin el finançament, al seu propi país d'origen es va guanyar l'apel·latiu de «president turista de Zimbabwe» perquè passava la major part del temps i gastava la major part dels diners del país anant de compres a Occident.

Malbaratava recursos, com tots els grans homes africans solen fer, en frivolitats, en recompensar els seus llepaires, en celebrar ostentosos còctels, etc., és a dir, en tot menys en desenvolupament! I es va atrevir ni més ni menys que a atacar verbalment, d'una manera ignominiosa i indignant, una persona que, malgrat els seus errors (que a diferència de Mugabe té la dignitat de reconèixer) ha estat capaç d'aportar prosperitat al seu país gràcies a la reducció de la desocupació i el reforç del sector sanitari, entre altres assoliments, en menys de la meitat del temps que Mugabe ha estat al poder!

Les cimeres són fòrums de xerrameca i ostentació. D'aquí que l'Amèrica de George W. Bush enviés a Johannesburg una discretíssima delegació mentre que altres caps d'Estat i de govern van anar-hi en persona. Bush és un americà pragmàtic. Té massa feina a casa, lluitant contra el terrorisme i sembrant-lo entre els enemics d'Amèrica, per permetre's perdre el temps reunint-se amb altres caps d'Estat i de govern només per xerrar. Ell se serveix de mitjans millors d'ostentació com ara sobrevolar Iraq amb més de 100 avions dels més avantguardistes d'Amèrica, alguns fins i tot no tripulats!

Àfrica, desperta't! El desenvolupament sostenible —o qualsevol desenvolupament afí— comença pels individus. Un individu només podrà desenvolupar-se si decideix fer-ho, en altres paraules, el desenvolupament és un estat d'ànim. Si, per exemple, els governs no poden oferir-te aigua potable segons l'acord de Rio, en nom de Déu, per què no la pots obtenir tu mateix bullint-la?

I, no ens enganyem, la persona és allò que consumeix. La biologia ens ensenya que solament hi ha dues forces que intervenen en la creació de tot individu: la genètica i l'entorn. I segons s'ha pogut confirmar biològicament, no hi ha cap problema amb els nostres gens. És només el nostre pensament —un mètode de resolució de problemes que adquirim del nostre entorn a mesura que creixem— el que està pervertit!

Molta gent veia com queien les pomes dels arbres, però només Isaac Newton es va preguntar el perquè. Àfrica ha de seguir l'exemple de Newton

No podem pensar de la mateixa manera ni fer les coses igual cada vegada que actuem i, tot i així, pretendre obtenir uns resultats diferents. Oblidem-ho. Perquè això sigui així, cal que pensem i actuem de manera diferent.

Àfrica està abocada a empitjorar en el futur perquè està alimentant la seva màquina de pensar —el cervell— amb bajanades. Mireu què llegeixen els nens africans. Escolteu el que senten a les emissores de ràdio i als matatus d'arreu del país. Mireu què s'empassen de matí a vespre a les pantalles de la televisió. Una porqueria de cap a peus que no contribueix en absolut al desenvolupament de la ment!

Contràriament als postulats populars, aquesta jove generació d'africans no és l'esperança d'Àfrica, sinó la seva ruïna i, per tant, tenim la responsabilitat de menarlos envers el desenvolupament sostenible —un somni que alguns de nosaltres ja hem relegat a l'oblit— construint les seves mentes abans que sigui massa tard i se suïcidin en massa.

Finalment, el millor desenvolupament —aquell l'impacte del qual es fa ressò en l'espai de temps més breu possible— és el sobtat. És audaç. Dit en una paraula, és «subversiu». I aquesta és la naturalesa del desenvolupament.

Molta gent veia com queien les pomes dels arbres, però només Isaac Newton es va preguntar el perquè. Àfrica ha de seguir l'exemple de Newton. Si el continent s'ha de desenvolupar en conseqüència, cal que estigui preparat per formular i respondre preguntes difícils. Això implica necessàriament un trencament de la nostra freda i mesurada forma de vida en la qual solament emulem allò que és desagradable, degradant i irrellevant del món desenvolupat, en comptes de fixar-nos en les estructures subjacents que els converteixen en allò que són: disciplina, treball dur, patriotisme, virtut, principis, un sentit immens de l'honor i l'orgull en un mateix i (el millor de tot) uns processos constants de modificació del pensament. ●

Honestament, però, semblava que molts delegats anaven a ser vistos, més que no pas a veure, especialment per les càmeres de televisió

Van venir. Van parlar. Es van desentendre. I van marxar.

Geoffrey Lean
Periodista. The Independent
(Regne Unit)

Van arribar. Van veure. Van assentir. I això més o menys resumeix el que 104 líders mundials van assolir a la Cimera de la Terra celebrada a Johannesburg la setmana passada. I de fet sí que van arribar a acords, però si allò que van acordar canviarà gaire els dos fronts de crisi que tothom pretenia tractar —l'agreujament de la pobresa mundial i el deteriorament ambiental— és una qüestió força dubtosa.

Van arribar, es van confessar els uns als altres, procedents d'un món amb greus problemes. El canceller alemany Gerhard Schröder va informar els seus compatriotes com aquest país, la República Txeca i Àustria havien estat assolats per «les inundacions més catastròfiques de tota la seva història», la qual cosa fa palès «que el canvi climàtic ja ha deixat de ser una previsió escèptica per convertir-se en una crua realitat.» Des de l'altra banda del planeta, Saufatu Sopoanga, primer ministre del petit país Tuvalu —condemnat a desaparèixer engolit pel Pacífic a mesura que els nivells del mar pugen a causa de l'escalfament global— va explicar una història semblant. Feia tot plegat poques setmanes que va viure una experiència aterradora. «Hi havia marea baixa, no bufava un vent fort quan, de sobte, unes onades de deu metres van envair la terra». Tony Blair va recordar als assistents que «a l'Àfrica cada tres segons mor un nen de fam, per malaltia o guerra». El dia abans, quan es dirigia a la Cimera, el primer ministre havia parlat del miler de milions de persones que no disposen d'aigua potable per beure, dels 2.500 milions als quals els manquen uns serveis sanitaris bàsics, de la tala anual d'una àrea de bosc amb una grandària de dues terceres parts la del Regne Unit, així com la destrucció i la degradació d'un terç dels esculls de coral del planeta.

«Coneixem els problemes,» va declarar a la Cimera, «Coneixem les solucions. Cerquem plegats la voluntat política per posar-les en pràctica.»

Van arribar. Van veure... i, què és el que van veure? Un modern centre de conferències situat al pròsper suburbi de Sandton, tot ple de llustroses escales mecàniques i espaiosos vestíbuls, erigit en un luxós centre comercial on els rètols de Gucci, Versace i Armani s'alternaven amb pòsters en els quals s'instava el desenvolupament sostenible; ben bé podia tractar-se d'un edifici de qualsevol indret dels més rics del món. I van veure, almenys, alguns dels més de 9.000 delegats dels governs, més de 8.000 representants de grups d'empreses i grups de pressió, i més de 4.000 periodistes, embotits en un edifici que, segons la normativa sobre prevenció d'incendis, hauria hagut d'allotjar-ne com a màxim una tercera part. Alguns, com és el cas de Blair, van aprofitar l'avinentesa per visitar l'atapeït suburbi d'Alexandra, habitat per més de 350.000 persones que viuen en la més absoluta misèria, que es podia veure des del luxós centre. Honestament, però, semblava que molts delegats anaven a ser vistos, més que no pas a veure, especialment per les càmeres de televisió.

Els líders van fer els seus parlaments en una immensa sala de conferències situada a la planta superior (el vuitè pis) del centre de convencions. La premsa es va congrega multitudinàriament a la planta baixa. Mentrestant, les negociacions més àrdues prosseguien en un seguit de sales de comitè, i la major part dels estira i arronsa més durs tenien lloc entre grups relativament petits a les sales contigües a un passadís situat a la quarta planta, atapeït de grups de pressió.

Les mesures de seguretat eren estrictes, tan estrictes que les botigues i els restaurants situats al voltant de l'àrea de conferències van haver d'avituallar-se amb els subministraments necessaris per a tot el període abans que comencés la Cimera: el menjar s'emmagatzemava en enormes camions refrigerats aparcats als pàrquings dels subterranis dels hotels. A tot arreu

on es dirigien els participants, hi havia escàners de seguretat, manipulats per policies afables (la majoria), programats de manera que es desapareixin només per la presència d'una simple moneda a la butxaca.

I es van assolir acords. O, dit altrament, els caps d'Estat van fer els seus discursos mentre que els seus ministres i oficials treballaven incansablement tota la nit en unes sales menys públiques per tal de poder enllestir a temps un pla d'acció de 65 planes i una declaració d'intencions polítiques molt més breu. Permeteu-me que us digui que, al cap i a la fi, no es va arribar a cap consens representatiu, ateses les enormes disparitats inicials.

Les negociacions preliminars havien estat tot un desastre, els delegats havien arribat a Johannesburg amb més de 400 punts de desacord sobre el pla d'acció, i això sense ni tan sols haver començat a debatre la declaració. Assolir qualsevol mena d'acord a partir d'aquestes premisses no era més que una paradoxa.

I així és com va resultar. Segons em va comunicar John Prescott, viceprimer ministre, en l'única entrevista que va concedir durant la Cimera, tot el sistema de negociacions multilaterals construït a través de les Nacions Unides al llarg d'aquests darrers 50 anys es troba en perill. «Si ara fallem,» va avisar, «les coses prendran un caire inimaginable.»

Alguns personatges veterans de l'administració Bush volien que fos això exactament el que passés, ja que segons la seva opinió, els acords internacionals sobre qualsevol tema: des del medi ambient fins als drets humans, i des del desenvolupament fins al control d'armes, constitueixen una restricció innecessària sobre les activitats de l'única potència mundial. Per a tota la resta, per tant, era tremendament important el fet d'arribar a un acord. Alguns semblaven fins i tot entusiasmats pel seu alleujament. Margaret Beckett, la negociadora en cap britànica, va sortir de la sala de negociacions per professar la seva «satisfacció» pels exigus resultats de la Cimera. I posteriorment va afegir: «No tinc cap mena de dubte que els nostres hereus miraran

enrere i afirmaran que gràcies a aquesta cimera hem creat nous camins.»

John Prescott, en una conversa que vam mantenir, va ser més circumspecte, descrivint els assoliments com «un petit pas per a la humanitat.» Ens sembla molt bé, però caldria aclarir si aquest pas és endavant, enrere o cap al costat.

Es va materialitzar un avenç important: l'acceptació, malgrat l'oposició rotunda dels Estats Units, d'un objectiu de reduir a la meitat, abans de 2015, el nombre de persones que ni tan sols disposen d'uns serveis sanitaris bàsics. Però això no va ser més que el corol·lari d'un objectiu ja acordat pels líders mundials a la Cimera del 2000, consistent en reduir a la meitat el nombre de persones que no disposen d'aigua potable abans d'aquella mateixa data. Hauria estat un escàndol no arribar aquest acord i va resultar cínic que uns EUA aïllats tinguessin a la resta del món contra les cordes per negociar aquest punt.

Aquest va ser l'únic avenç autèntic. Després de fer una comparació detallada del pla d'acció amb els acords previs, Friends of the Earth van concloure que aquest contenia solament un objectiu nou, el que fa referència a l'establiment de les reserves marines i, malgrat tot, no mancat d'una gran dosi d'ambigüitat.

Es van fer certs progressos quant a la presa de consciència per part de les multinacionals del seu grau de responsabilitat i del consum excessiu de recursos que duen a terme els països rics. Però això no és gran cosa, especialment després que la UE, el president de la conferència, Nitin Desai, i líders com Blair haguessin fixat objectius i cronogrames concrets com a clau de l'èxit de la conferència.

Enfront d'aquests beneficis, la Cimera va relaxar un dels seus objectius previs: deturar la pèrdua accelerada d'espècies, mitjançant l'establiment d'un cronograma per a la renovació de les poblacions de peixos que, segons l'opinió dels crítics, debilitaran encara més les mesures existents, i la lleugera erosió d'alguns dels principis per a la protecció del medi ambient exposats a la Cimera de la Terra celebrada a Rio ara fa deu anys i en posteriors negociacions.

Altres passos es van fer de través, o bé sobre el mateix camí. I el que és més decebedor, la Cimera va ser incapaç d'arribar a un consens sobre l'increment de la proporció de l'energia mundial generada a partir de recursos nets i renovables, com l'energia solar i l'èolica. Cap altra qüestió no va aconseguir exemplificar millor aquesta dualitat abans de la conferència. Al món hi ha dos mil milions de persones que no disposen de cap forma d'energia moderna i han de fer ús de la fusta i els fems d'origen animal, els quals emeten un fum contaminat amb productes químics, que es cobra cada any uns dos milions de víctimes. Si es facilitessin uns recursos nets i renovables, seria possible reduir aquest índex de mortalitat, preservar la valuosa capa superficial del sòl, mantenint la cobertura d'arbres i deixant-hi la femta que l'enriqueix i, alhora, combatre l'escalfament global.

Abans de la celebració de la Cimera, un equip de treball creat a petició de Blair i integrat pels líders del grup dels vuit (G8), sota el colideratge de Sir Mark Moody-Stuart, expresident de Shell, va recomanar unes mesures concretes per fer arribar energia renovable a mil milions de persones cap a la fi de la dècada. Però aquesta iniciativa, i totes les temptatives posteriors per fixar els objectius més modestos, van ser abolides per Big Oil, representat pels països de l'OPEC i els petroliers de la Casa Blanca. Van inserir clàusules a favor de la promoció de l'energia nuclear i les energies fòssils que causen l'escalfament global.

Fins a aquest punt va arribar el cinisme aquest cop, ja que, fins i tot posant per cas que el petroli, el gas, el carbó i l'energia nuclear fossin il·limitats, gratuïts i no contaminessin, senzillament seria impossible fer-los arribar —ni tampoc les xarxes elèctriques generades a partir d'aquests— als milions de viles disseminades pel Tercer Món. El sol, el vent i altres fonts renovables distribuïdes lliurement per la natura són les úniques que poden alleujar la pobresa i protegir el medi ambient sense perjudicar els interessos dels grups de pressió de combustibles fòssils i nuclears.

Així doncs, la Cimera va comptar amb la participació d'un reguitzell de malfactors. Els EUA van bloquejar l'establiment de qual-sevol nou objectiu o cronograma, basant-se en gran part en raons de tipus ideològic. I van triomfar d'una manera aclaparadora. La frustració continguda de delegats i activistes va esclatar finalment en esbrancar i emetre crits de protesta contra Colin Powell, el membre més receptiu de l'administració Bush, quan es va dirigir a la Cimera el dimecres. Aquesta escena sense precedents va donar clara mostra de l'aïllament dels EUA, no solament en temes de medi ambient, sinó en tot un seguit de qüestions d'interès internacional.

Els països de l'OPEC no van tenir cap escrúpol en aprofitar-se de les mancances del sistema de les Nacions Unides per oposar-se a l'energia renovable. La majoria de països en desenvolupament, comprensiblement, volien la fixació d'objectius, alguns fins i tot amb devoció. Amèrica Llatina, amb Brasil al capdavant, va exposar algunes propostes que permetrien quadruplicar l'ús d'energia neta abans de 2010. Però en les negociacions de les Nacions Unides, el Tercer Món en ple s'agrupa en un sol bloc, prenent tradicionalment les decisions per consens. L'OPEC va treure el suc d'aquesta pràctica, refusant arribar a un consens sobre els objectius, la qual cosa va impossibilitar que els països en desenvolupament l'assolissin. Amb els EUA i els seus aliats (Austràlia, Japó i Canadà) també en contra, la Unió Europea (els únics que ho van proposar) va fracassar estrepitosament. Les Nacions Unides, però, també han d'assumir la seva part de culpa. El Britain's Stakeholder Forum for Our Common Future, organització normalment allunyada de les controvèrsies, que ha treballat potser més que cap altra arreu del món amb les Nacions Unides en la preparació de la Cimera, es va frustrar tant que va publicar un extens llistat dels casos en els quals les Nacions Unides havien fracassat per haver pres les decisions incorrectes. I Blair també va guanyar-se el premi de consolació per fer haver fet la visita més breu, amb el temps just per parlar i convertir-se

Els països de l'OPEC no van tenir cap escrúpol en aprofitar-se de les mancances del sistema de les Nacions Unides per oposar-se a l'energia renovable

en el blanc dels atacs de Robert Mugabe i Sam Nujoma, president de Namíbia, la qual cosa el va deixar petrificat i va fer que avancés la seva retirada, al·legant que havia de fer una conferència de premsa sobre Iraq.

Si tan sols hagués mostrat una unça de la voluntat política que tant demanava, tot hauria estat diferent. Per exemple, podria haver col·laborat amb el canceller Schröder per garantir un objectiu d'energia renovable. Però la possibilitat que la premsa groga especulés sobre el cost d'una nit addicional a la seva habitació d'hotel va tenir aparentment més pes específic que les qüestions que, segons professava, tant el desvetllaven.

És difícil calcular el dany internacional causat pel tractament superficial atorgat a la Cimera per l'absent president Bush i per Blair, que hi va estar de passada, atès que suposadament s'estaven preparant per a la guerra. La resta del món va tenir la impressió, correcta o no, que els obsessionava una tasca impossible: intentar eradicar el terrorisme, preocupant-se ben poc de posar remei a la pobresa que n'és una causa. Això serà de ben segur immensament contra-productiu.

Malgrat tot, hi va haver un heroi autèntic: Tewolde Egziabher, un etiòp asmàtic i escanyolit, cap de l'agència de protecció del medi ambient del seu país. En dues ocasions, per la vívida força de la seva reservada personalitat, va capgirar l'esdevenir de la conferència. La primera, semblava que la Cimera anava a fer inevitablement un gran pas enrere, en atorgar a l'Organització Mundial del Comerç, la qual no posa traves al lliure comerç, poder per invalidar els acords internacionals sobre medi ambient. Això amenaçava amb anul·lar els tractats que, per exemple, controlen el comerç de residus perillosos i productes químics tòxics, dicten l'eliminació de les substàncies que destrueixen la capa d'ozó i permeten als països refusar les importacions de collites i aliments manipulats genèticament. Just quan tot semblava perdut, Egziabher va proclamar un apassionat discurs a última hora del vespre que va

fer que la resta del Tercer Món i la UE desestimessin el pla en la votació. Ningú no recorda una intervenció personal amb un efecte tan destacat. I, per segona vegada consecutiva, va tenir una intervenció providencial, frustrant una iniciativa dels Estats Units que negava els escassos avenços assolits en el camp de la responsabilitat corporativa.

El govern sud-africà també és digne d'admiració per la seva destresa en la gestió de les negociacions i en el muntatge d'una conferència logísticament irreprotxable. I també hi va haver algunes esclatxes d'esperança. La més important va ser un subproducte enormement significatiu de la Cimera: l'anunci per part de Rússia i Canadà de la seva intenció de ratificar el Protocol de Kyoto, l'objectiu del qual és combatre l'escalfament global. La ratificació per part d'aquests dos països, a l'empara de les complicades normes del tractat, donaria lloc a la seva promulgació. Això per si sol ja faria que la Cimera fos tot un èxit, i resultaria més positiu per al foment de la difusió de l'energia renovable que no pas les propostes rebutjades.

Posteriorment, a la Cimera es van confirmar molts altres objectius. Entre els més remarcables, els de la Cimera del Mil·lenni, ara fa dos anys, encaminats a l'establiment d'objectius per poder reduir a la meitat la misèria abans de 2015, i la Cimera de Montreyy, celebrada a l'inici d'enguany, la qual es va traduir inesperadament en unes promeses d'incrementar enormement l'ajuda oferta pels EUA i la UE. Es va crear un marc que, almenys en teoria, compromet fins i tot l'administració Bush per fer front a la pobresa i a la crisi ambiental.

Tot seguit, els grups de pressió per al desenvolupament i el medi ambient van estrènyer els seus llaços amb associacions com ara Greenpeace i Friends of the Earth per col·laborar en el lideratge de la lluita contra la pobresa mundial. La combinació podria ser immensament poderosa de cara al futur. I finalment, el colofó de la conferència el va posar la creació de més de 100 associacions que comprenen empreses, governs i organitzacions no governamentals amb la

finalitat d'emprendre accions de tipus pràctic per abordar la crisi (Greenpeace i les empreses van fumar la pipa de la pau i es van unir per fer campanya en contra de l'escalfament global). Els beneficis de tot això encara estan per veure, però marquen una nova actitud de les Nacions Unides en implicar la resta de la societat en els seus assumptes. Segons l'opinió de molts, aquest és el punt d'inflexió que obre la porta al canvi. Segons declaracions de Felix Dodds, del Fòrum de Grups d'Interès: «Les decisions preses a la Cimera s'hauran oblidat d'aquí a un any. Però Johannesburg podria ser recordat com l'inici d'un nou tipus d'acció internacional». En cas que això fos així, en realitat sí que s'hauria fet un gran pas endavant.

Llistat de fracassos: puntuació

Aigua

L'únic èxit no ambigu del pla d'acció de la Cimera. Els líders van convenir a reduir a la meitat, abans de 2015, el nombre de persones (2.400 milions) a les quals els manca un servei de sanejament bàsic, després que uns Estats Units totalment aïllats s'oposessin aferrissadament a l'establiment de l'objectiu. En cas d'implementar-se, seria molt positiu per a la reducció dels 2 milions de morts anuals, principalment de població infantil, causades per la ingestió d'aigua contaminada. De fet, el món ja havia acordat en una cimera anterior la reducció a la meitat del nombre de persones que no disposen d'aigua potable.
Puntuació: 10/10

Energia

La gran decepció de la Cimera. Els EUA i l'OPEC no ratificarien un objectiu relacionat amb l'energia renovable. Van fer fracassar una proposta presentada per Brasil, la qual comptava amb el suport de la resta d'Amèrica Llatina, així com d'altres països desenvolupats i en desenvolupament amb l'objectiu de quadruplicar l'ús mundial d'energia neta fins a l'1 per cent abans de

2010. Fins i tot van sabotejar un pla molt més modest de la UE que advocava per un increment de l'1 per cent al llarg de tota la dècada. La Cimera, almenys, es va dignar a posar sobre la taula el tema de l'energia: els EUA i l'OPEC van deturar les reunions prèvies on es tractava aquest assumpte.

Puntuació: 1/10

Agricultura i pesca

A la Cimera es va convenir a donar l'oportunitat que les Instal·lacions de Medi Ambient Global, el principal mecanisme de finançament mundial destinat a solucionar els problemes ambientals mundials, financessin la lluita contra la desertificació, amenaça que afecta una tercera part de l'àrea terrestre del planeta. Es va comprometre a reconstruir les poblacions de peixos «sempre que això fos possible» abans de 2015, però segons l'opinió dels crítics això podria minar els acords existents. Es va refusar la proposta de reducció progressiva de les subvencions agrícoles i el suport als productes orgànics i al comerç legítim, deixant la porta oberta a les collites manipulades genèticament.

Puntuació: 3/10

Biodiversitat

Es va fer al·lusió, tot i que de manera indirecta, al pla relatiu a l'acció necessària per fer front a l'extinció d'espècies més greu des que els dinosaures van desaparèixer, amb el nom de «assoliment, abans de 2010, d'una reducció significativa de l'índex actual de pèrdua de diversitat biològica». Però aquesta redacció té molta menys força que el compromís de «deturar i fer un gir a l'alarmant pèrdua de biodiversitat actual» que els governs del món van ratificar el passat mes d'abril. La Cimera va fer un pas enrere, i ningú no espera que es pugui fer gran cosa en aquest sentit per posar-hi remei.

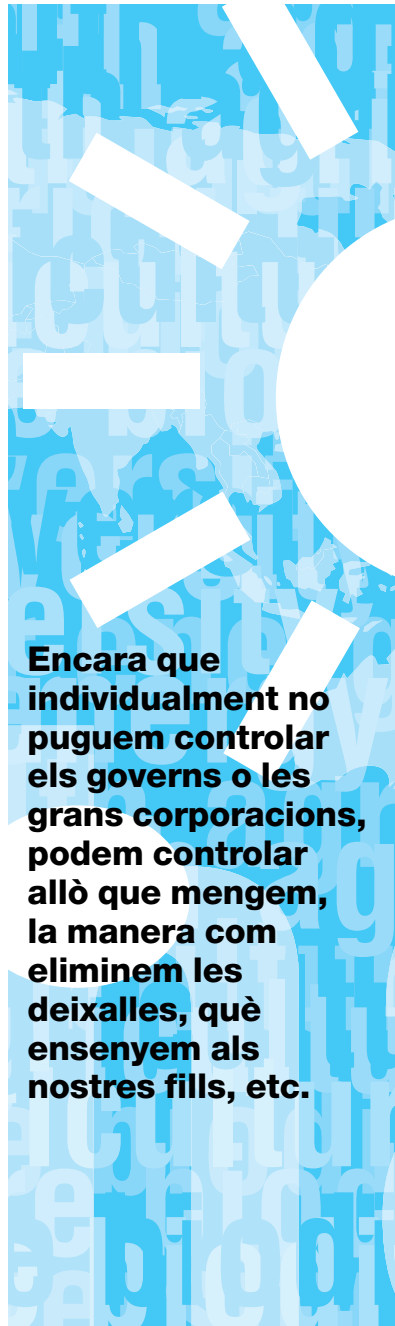
Puntuació: 0/10

Consumisme abusiu

A la Cimera es va acordar un text molt més incoherent del que es podia esperar, amb la promesa de «fomentar i promoció» un programa de 10 anys de durada per combatre el consumisme abusiu als països rics, en comptes d'establir-ne un real i definitiu. La UE va exercir pressió envers l'acció, però els EUA, Canadà, Austràlia i Japó s'hi van oposar de manera enèrgica. Les propostes per donar suport a l'etiquetatge de productes ecològics van resultar frustrades. Però en el pla d'acció s'afirma que els països han de desenvolupar millors polítiques de consum i producció.
Puntuació: 3/10

Responsabilitat corporativa

Es van assolir uns avenços sorprenents, principalment gràcies als grups de pressió, els quals van incidir en determinats temes clau. Els governs van acceptar que caldria desenvolupar unes normes vinculants per regular el comportament de les multinacionals. Els EUA s'hi van oposar amb unghes i dents, i van intentar posar en pràctica diverses estratagemes per tal de quedar-ne exempts, fins i tot després de la seva aprovació. Però el pla d'acció no va arribar a marcar cap cronograma per a la posada en pràctica de les normatives, ni tan sols especifica la necessitat de la seva introducció.
Puntuació: 4/10 ●

Encara que individualment no puguem controlar els governos o les grans corporacions, podem controlar allò que mengem, la manera com eliminem les deixalles, què ensenyem als nostres fills, etc.

Allò que hauria de saber-se a la Cimera Mundial de Johannesburg.

Dr. Tajudeen Abdulraheem
Justice Africa

La conferència mundial sobre desenvolupament sostenible va començar dilluns. Però pel que fa a les notícies i el politiqueig que els diversos aspectes de l'ordre del dia han suscitat, la conferència ja va començar fa uns quants anys. Johannesburg 2002 no és més que la culminació de les lluites aferrissades mantingudes des de la darrera Cimera de Rio, celebrada l'any 1992.

Com sol ser típic en aquests desmesurats congressos de les Nacions Unides, el redactat de les resolucions, el comunicat final i el pla d'acció ja han estat acordats per endavant i sotmesos a tot tipus de compromisos, manipulats pels estats més poderosos i les aliances d'interessos creats que fan que molts crítics es prenguin a broma aquestes àmplies plataformes.

Una conferència amb 65.000 delegats i participants suscita desconfiança fins i tot en aquests moments que la informàtica i la tecnologia de les comunicacions són tota una meravella. Malgrat tot, no hem de rebutjar la conferència només per raó del descomunal abast que ha tingut. Una manera positiva d'enfocar aquest aspecte seria considerar que la seva participació massiva és deguda al fet que hi ha un gran nombre de persones, organitzacions, governs, corporacions i organitzacions no governamentals que es preocupen pel nostre medi ambient, així com per la nostra existència continuada en aquest.

És un tribut als incansables esforços del moviment per al desenvolupament sostenible mundial perquè la conferència sigui cada cop més multitudinària des de la primera que es va celebrar, l'any 1972. Una de les armes secretes que ha emprat el moviment és l'ampliació de la seva base més enllà de «la classe amb afeció a la terra» que cerca la tornada a una mena d'estat nostàlgic de mera existència a prop de la

natura. Aquest enfocament ingenu va facilitar que molts, sobretot del Tercer Món, rebutgessin els ambientalistes internacionals (predominantment encapçalats pels països occidentals) com si tramessin una conspiració per mantenir els països pobres en un segon pla, denegant-los el creixement i el desenvolupament que la tecnologia ha brindat a les seves societats.

Part d'aquesta crítica persisteix avui dia, però el moviment ambiental s'ha fet més sofisticat quant a la seva crítica dels governs i les corporacions per la seva destrucció de la Terra, que és el nostre préstec col·lectiu de les generacions futures. Així mateix, algunes de les experiències tràgiques directes sofertes a les diferents regions del món, especialment el sud amb tota la seva pobresa, al llarg d'aquests darrers anys, tant Bhopal a l'Índia com les zones del delta del Níger a Nigèria, o les conseqüències de les proves nuclears franceses al Sàhara Occidental, etc. han ensenyat a la gent que la il·lusió dels avenços tecnològics perpetus no és sostenible. La fe en les màquines com a solució als nostres problemes està sent actualment moderada amb la fe cada cop més gran en nosaltres mateixos, entre nosaltres i els nostres veïns, societats i les diferents capes de la humanitat, tant de lluny com de prop.

És la temptativa més propera que ha fet el món per acceptar l'antic aforisme socialista de «mal a un és mal a tots». Els anys setanta, els debats sobre l'escalfament global, les emissions de diòxid de carboni, els nivells de radiació, la contaminació i els contaminants semblaven tot plegat una retòrica massa tècnica per a molta gent. Per bé que no hem après a entendre gaire més els detalls de tipus tècnic, sí que hem començat a patir-ne els efectes. No cal fer una investigació gaire exhaustiva per adonar-se que Lagos, el Caire, Nairobi o Johannesburg, seu de la conferència, no són ciutats sostenibles. Que hi ha algun problema amb el clima; l'equilibri entre natura i éssers humans i el seu impacte en la qualitat de vida en aquestes i moltes de les nostres principals ciutats. Fins i tot l'anomenada Kampala verda està

començant a presentar ocasionals clarianes que empitjoren d'una manera acumulativa. De vegades, la calor és equiparable a la de Dar-Es-Salaam o la d'Accra. Així doncs, tots estarem d'acord que alguna cosa no va bé, encara que no ens posem d'acord en què cal fer per remeiar-ho.

La resposta creativa dels ambientalistes és identificar el marc estructural de la nostra existència (l'individu, la família, la societat, el govern, les corporacions, el mercat, etc.) i assignar el paper que podem fer cadascun de nosaltres per deixar la Terra si no millor del que la vam trobar, sí menys perillosa per a les generacions futures. Cal que tots hi aportem el nostre granet de sorra. Tots els nostres estils de vida i models de consum afecten el medi ambient. Encara que individualment no puguem controlar els governs o les grans corporacions, podem controlar allò que mengem, la manera com eliminem les deixalles, què ensenyem als nostres fills, etc. Aquests darrers anys, el principal èxit del moviment ambiental global ha estat crear un vincle entre el medi ambient i la crisi d'endeutament del Tercer Món, la pobresa i la desigualtat global entre classes, pobles, nacions i regions del món. D'aquesta manera, ha creat una crítica exhaustiva de relacions de poder que diverses forces antiglobalització, anticapitalistes i pro éssers humans poden incorporar. Quan occident va pensar que ja no hi havia cap mena d'oposició ideològica a la seva fama de mercat lliure, el moviment ambiental ha esdevingut un potent centre de dissensió i formes alternatives d'imaginar i viure en un món que fomenta la cooperació en comptes de la competència i la desigualtat entre tots els éssers humans i entre nosaltres i el nostre entorn.

Així que si els governs tenen la necessitat de col·laborar i les grans corporacions porten les seves etiquetes ecològiques a Johannesburg és perquè les exigències dels pobles del món no poden continuar sent ignorades. Llevat que siguis el senyor Bush, l'absència del qual, cal reiterar una vegada més, no es va lamentar. Com a líder d'un país que posseeix el rècord mundial de contaminació desproporcionada i les corpo-

racions i institucions del qual són culpables de terrorisme ambiental arreu del món, la seva presència a la Cimera seria esperar-ne massa.

Fins i tot el seu pare va prevaricar fins al darrer minut l'any 1992 i va arribar al capdavant d'una tripulació que feia aigües. Pel que fa a Bush fill, francament, no crec que l'importi el més mínim. Permeteu-me que comparteixi amb vosaltres una recent anècdota que vaig sentir sobre ell.

Per demostrar la seva sensibilització ambiental i el seu esperit solidari, va dir als pares que deixessin als seus fills «netejar els cotxes dels veïns!» Com pot entendre, així, que la gent parli de reduir el volum de tràfic a les carreteres per tal de reduir la contaminació o grans dites filosòfiques de Gandhi com: «tenim prou coses per satisfer les nostres necessitats, però no pas la nostra cobdícia?» No, Bush està millor a casa seva, a Texas, planificant la seva propera campanya ambiental: bombardejar la nació d'Iraq per lliurar el món de petroli! ●